

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania K. B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Bydgoszczy
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu
Okręgowego w Bydgoszczy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 marca 2026 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 14 października 2025 r., sygn. akt III AUz 200/25,

1. oddala zażalenie,

**2. zasądza od skarżącej na rzecz organu rentowego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z 14 października 2025 r., w sprawie K.B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Bydgoszczy, odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonej.

Ze sprawy wynika, że K. B. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 8 listopada 2016 r., (VI U 1587/16). Sąd pierwszej instancji postanowieniem z dnia 3 lutego 20125 r. odrzucił jej skargę o wznowienie postępowania, wskazując, że

skoro podstawę skargi stanowił art. 401¹ k.p.c. (czyli możliwość wznowienia po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego), to należy zachować termin trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. W sprawie chodzi o wyrok TK z dnia 4 czerwca 2024 r., SK 140/20 (OTK-A 2024 r., poz. 67), a więc decydujący jest moment ogłoszenia orzeczenia w organie urzędowym. Jednak wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie został ogłoszony w publikatorze, a tym samym nie wszedł w życie. Dlatego skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu.

Postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy zaskarżyła zażaleniem ubezpieczona, a Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z 8 lipca 2025 r. oddalił zażalenie ubezpieczonej.

Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku ubezpieczona wywiodła skargę kasacyjną, którą odrzucił Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z 14 października 2025 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w przedmiotowej sprawie nie zapadło postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu, a oddalające zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania. Taki rodzaj rozstrzygnięcia nie upoważnia do zaskarżenia go skargą kasacyjną. Zatem skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna i podlega odrzuceniu z mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości zażaleniem pełnomocnik odwołującej się, podnosząc naruszenie prawa procesowego, to jest art. 401¹k.p.c. w związku z art. 190 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, przez pominięcie w rozstrzygnięciu, ustalenia charakteru czynności polegającej na publikowaniu wyroku Trybunału, a mianowicie czy jest to czynność czysto techniczna podlegająca przepisom prawa administracyjnego, czy jest to czynność upoważniająca do kontroli przez organ administracji w wyniku której organ administracji może odmówić publikacji w organie urzędowym.

Mając powyższe na uwadze, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kontroli Sądu Najwyższego zostało poddane orzeczenie Sądu Apelacyjnego z dnia 14 października 2025 r. (III AUz 200/25), to jest postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, od postanowienia Sądu drugiej instancji oddalającego zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania skarga kasacyjna nie przysługuje. Ten pogląd jest trafny.

Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Z tego względu już wstępnie należy podkreślić – co zupełnie traci z pola widzenia skarżący – że system zaskarżania skargą kasacyjną orzeczeń wydawanych w postępowaniach uregulowanych w k.p.c. ma charakter zamknięty, to znaczy art. 398¹ § 1 k.p.c. wyłącza dopuszczalność skargi kasacyjnej od innych niż enumeratywnie w niej wymienionych prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, chociażby kończyły one postępowanie w sprawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 marca 2024 r., II UZ 50/23, LEX nr 3695242; z 26 stycznia 2021 r., II USK 40/21, LEX nr 3112927 oraz z 28 czerwca 2001 r., I CZ 94/10, OSNC z 2002 r., nr 3, poz. 34).

Brak wyraźnej regulacji dopuszczalności skargi kasacyjnej w odniesieniu do określonego postępowania oznacza jednoznacznie, że orzeczenia wydawane w tym postępowaniu nie podlegają zaskarżeniu skargą kasacyjną. Tym samym poza zakresem rozstrzygnięcia pozostają argumenty zawarte w zażaleniu odnoszące się do skutków związanych z wydaniem wyroku przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie SK 140/20. Sąd odwoławczy nie zastosował wadliwie art. 401¹ k.p.c., bo to nie ten przepis zadecydował o odrzuceniu skargi kasacyjnej, lecz art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398¹ § 1 k.p.c.

Zatem w postępowaniu zażaleniowym (na odrzucenie skargi kasacyjnej) nie bada się materialnoprawnych podstaw do wznowienia postępowania, gdyż tego rodzaju analiza byłaby dopuszczalna jedynie w razie rozpoznawania skargi kasacyjnej na orzeczenie uwzględniające (oddalające) wniosek o wznowienie postępowania, o ile pozwalałoby na to przedmiot sprawy w postępowaniu prawomocnie zakończonym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2000 r., III CZ 173/99, OSNC 2000 nr 7–8, poz. 144).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił jak w sentencji. O kosztach orzeczono w myśl art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

AGM

[a.ł]